

Pràctica 2

Pol Moya Betriu i Xavier Martin Bravo

20 de December, 2020

Índex

1	Descripció del dataset	2
2	Integració i selecció de les dades d'interès a analitzar.	3
3	Neteja de les dades.	4
3.1	Anàlisi exploratòria del joc de dades	4
3.2	Les dades contenen zeros o elements buits? Com gestionaries aquests casos?	6
3.3	Identificació i tractament de valors extrems.	6
4	Anàlisi de les dades.	10
4.1	Selecció dels grups de dades que es volen analitzar/comparar	10
4.2	Comprovació de la normalitat i homogeneïtat de la variància.	10
4.3	Aplicació de proves estadístiques per comparar els grups de dades.	24
5	Representació dels resultats a partir de taules i gràfiques.	27
6	Resolució del problema.	28
6.1	Discretització	28
	Referències	30

1 Descripció del dataset

Després de valorar diversos jocs de dades que semblaven interessants i valorar que aquests eren aptes per a la realització de la pràctica, ens hem decantat per un sobre persones que han sofert infarts. Aquest joc de dades té varies característiques que fan que pugui ser un bon model per a aplicar algoritmes supervisats, algoritmes no supervisats i regles d'associació.

Les malalties cardiovasculars són la principal causa de mort globalment (fins al 30%), moren aproximadament 17.9 milions de persones cada any. L'atac de cor és una de les principals conseqüències, causades per les malalties cardiovasculars, aquest joc de dades conté 12 atributs que es poden utilitzar per a predir la mortalitat dels atacs de cor. (Organización Mundial de la Salud 2018)

La majoria dels atacs de cor es poden prevenir millorant certs hàbits, com per exemple fumar, una mala dieta, l'obesitat, el sedentarisme i l'alcoholisme.

L'objectiu del joc de dades és intentar predir si persones de risc, han mort o no d'un atac de cor en un període determinat de temps en els quals estan en seguiment. D'aquesta manera una detecció precoç i una bona gestió d'un possible atac de cor, poden salvar moltes de les vides d'aquestes persones amb un risc més alt.

Descripció de les variables contingudes al joc de dades:

- **age:** integer que descriu edat del pacient (anys).
- **anaemia:** factor que especifica si el pacient pateix anèmia o no.
- **creatinine__phosphokinase:** integer que representa el nivell de *CPK* en la sang en (*mcg/L*).
- **diabetes:** factor que indica si el pacient és diabètic o no.
- **ejection__fraction :** integer que descriu el percentatge de sang que surt del cor en cada contracció en (%).
- **high__blood__pressure:** factor que indica si el pacient té hipertensió o no.
- **platelets:** numeric que representa el nombre de plaquetes en sang del pacient (kiloplatelets/mL).
- **serum__creatinine:** numeric que representa el nivell de creatinina en la sang (mg/dL).
- **serum__sodium:** integer que indica el nivell de sodi en sang (mEq/L).
- **sex:** factor que indica si el sexe del pacient és masculí o femení.
- **smoking:** factor que indica si el pacient fuma o no.
- **time:** integer període de seguiment en dies.
- **DEATH__EVENT:** factor que indica si el pacient ha mort o no durant el període de seguiment.

2 Integració i selecció de les dades d'interès a analitzar.

Un cop hem vist els atributs del joc dades, determinem que tots són d'interès perquè no sabem quins atributs influeixen a l'hora de predir si una persona es morirà o no d'un atac de cor. Per tant de moment utilitzarem tots els atributs inclosos en el joc de dades i més endavant ja conclourem si tots són significatius o realment hi ha algun atribut que és prescindible per aquesta anàlisi.

3 Neteja de les dades.

Carreguem el joc de dades i comprovem que aquest s'ha llegit de forma correcta:

```
heart_data<-read.csv("./heart_failure_clinical_records_dataset.csv", header=T, sep=",")
#Comprovem que s'ha llegit correctament
head(heart_data)
```

```
##   age anaemia creatinine_phosphokinase diabetes ejection_fraction
## 1  75      0                582            0              20
## 2  55      0               7861            0              38
## 3  65      0                146            0              20
## 4  50      1                111            0              20
## 5  65      1                160            1              20
## 6  90      1                 47            0              40
##   high_blood_pressure platelets serum_creatinine serum_sodium sex smoking time
## 1                   1    265000                1.9         130   1       0     4
## 2                   0    263358                1.1         136   1       0     6
## 3                   0    162000                1.3         129   1       1     7
## 4                   0    210000                1.9         137   1       0     7
## 5                   0    327000                2.7         116   0       0     8
## 6                   1    204000                2.1         132   1       1     8
##   DEATH_EVENT
## 1           1
## 2           1
## 3           1
## 4           1
## 5           1
## 6           1
```

```
#Comprovem que la dimensió és la correcta
dim(heart_data)
```

```
## [1] 299 13
```

3.1 Anàlisi exploratòria del joc de dades

```
#Visualitzem els tipus de les variables
str(heart_data)
```

```
## 'data.frame':    299 obs. of  13 variables:
## $ age              : num  75 55 65 50 65 90 75 60 65 80 ...
## $ anaemia          : int   0 0 0 1 1 1 1 1 0 1 ...
## $ creatinine_phosphokinase: int  582 7861 146 111 160 47 246 315 157 123 ...
## $ diabetes         : int   0 0 0 0 1 0 0 1 0 0 ...
## $ ejection_fraction : int   20 38 20 20 20 40 15 60 65 35 ...
## $ high_blood_pressure : int   1 0 0 0 0 1 0 0 0 1 ...
## $ platelets         : num  265000 263358 162000 210000 327000 ...
## $ serum_creatinine   : num   1.9 1.1 1.3 1.9 2.7 2.1 1.2 1.1 1.5 9.4 ...
## $ serum_sodium       : int   130 136 129 137 116 132 137 131 138 133 ...
## $ sex               : int   1 1 1 1 0 1 1 1 0 1 ...
## $ smoking           : int   0 0 1 0 0 1 0 1 0 1 ...
## $ time              : int    4 6 7 7 8 8 10 10 10 10 ...
## $ DEATH_EVENT       : int   1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 ...
```

Observem que tenim variables que no estan en el format que haurien d'estar. Per tant, abans de continuar amb

l'anàlisi exploratòria, transformarem les binàries i booleanes a categòriques per tal de visualitzar millor com estan distribuïdes les dades. Ens guardarem una còpia del joc de dades per a poder recuperar la transformació, ja que la majoria d'eines i models per analitzar dades només accepten números com a valors de les variables.

```
#anaemia
i <- heart_data$anaemia == '1'
heart_data$anaemia[i] <- "Si"
i <- heart_data$anaemia == '0'
heart_data$anaemia[i] <- "No"
heart_data$anaemia <- as.factor(heart_data$anaemia)

#diabetes
i <- heart_data$diabetes == '1'
heart_data$diabetes[i] <- "Si"
i <- heart_data$diabetes == '0'
heart_data$diabetes[i] <- "No"
heart_data$diabetes <- as.factor(heart_data$diabetes)

#high_blood_pressure
i <- heart_data$high_blood_pressure == '1'
heart_data$high_blood_pressure[i] <- "Si"
i <- heart_data$high_blood_pressure == '0'
heart_data$high_blood_pressure[i] <- "No"
heart_data$high_blood_pressure <- as.factor(heart_data$high_blood_pressure)

#sex
i <- heart_data$sex == '0'
heart_data$sex[i] <- "femeni"
i <- heart_data$sex == '1'
heart_data$sex[i] <- "masculi"
heart_data$sex <- as.factor(heart_data$sex)

#smoking
i <- heart_data$smoking == '1'
heart_data$smoking[i] <- "Si"
i <- heart_data$smoking == '0'
heart_data$smoking[i] <- "No"
heart_data$smoking <- as.factor(heart_data$smoking)

#DEATH_EVENT
i <- heart_data$DEATH_EVENT == '1'
heart_data$DEATH_EVENT[i] <- "Si"
i <- heart_data$DEATH_EVENT == '0'
heart_data$DEATH_EVENT[i] <- "No"
heart_data$DEATH_EVENT <- as.factor(heart_data$DEATH_EVENT)

#Observem les transformacions
str(heart_data)

## 'data.frame':    299 obs. of  13 variables:
## $ age           : num  75 55 65 50 65 90 75 60 65 80 ...
## $ anaemia       : Factor w/ 2 levels "No","Si": 1 1 1 2 2 2 2 2 1 2 ...
## $ creatinine_phosphokinase: int  582 7861 146 111 160 47 246 315 157 123 ...
## $ diabetes      : Factor w/ 2 levels "No","Si": 1 1 1 1 2 1 1 2 1 1 ...
## $ ejection_fraction : int  20 38 20 20 20 40 15 60 65 35 ...
## $ high_blood_pressure : Factor w/ 2 levels "No","Si": 2 1 1 1 1 2 1 1 1 2 ...
## $ platelets      : num  265000 263358 162000 210000 327000 ...
## $ serum_creatinine : num  1.9 1.1 1.3 1.9 2.7 2.1 1.2 1.1 1.5 9.4 ...
## $ serum_sodium    : int  130 136 129 137 116 132 137 131 138 133 ...
## $ sex            : Factor w/ 2 levels "femeni","masculi": 2 2 2 2 1 2 2 2 1 2 ...
## $ smoking        : Factor w/ 2 levels "No","Si": 1 1 2 1 1 2 1 2 1 2 ...
```

```
## $ time : int 4 6 7 7 8 8 10 10 10 10 ...
## $ DEATH_EVENT : Factor w/ 2 levels "No","Si": 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 ...
```

A continuació visualitzarem una descriptiva de les variables amb la funció *summary* (resum) de les dades on s'aprecia la transformació de les variables categòriques per tal de poder realitzar una millor anàlisi exploratòria:

```
#Resum de les dades
summary(heart_data)
```

```
##      age      anaemia creatinine_phosphokinase diabetes ejection_fraction
## Min.   :40.00   No:170   Min.    : 23.0           No:174   Min.    :14.00
## 1st Qu.:51.00   Si:129   1st Qu.: 116.5           Si:125   1st Qu.:30.00
## Median :60.00           Median : 250.0           Median :38.00
## Mean   :60.83           Mean   : 581.8           Mean   :38.08
## 3rd Qu.:70.00           3rd Qu.: 582.0           3rd Qu.:45.00
## Max.   :95.00           Max.   :7861.0           Max.   :80.00
## high_blood_pressure platelets      serum_creatinine serum_sodium
## No:194              Min.    : 25100   Min.    :0.500   Min.    :113.0
## Si:105              1st Qu.:212500   1st Qu.:0.900   1st Qu.:134.0
##                   Median :262000   Median :1.100   Median :137.0
##                   Mean   :263358   Mean   :1.394   Mean   :136.6
##                   3rd Qu.:303500   3rd Qu.:1.400   3rd Qu.:140.0
##                   Max.   :850000   Max.   :9.400   Max.   :148.0
##      sex      smoking      time      DEATH_EVENT
## femeni :105   No:203   Min.    : 4.0   No:203
## masculi:194   Si: 96   1st Qu.: 73.0   Si: 96
##                   Median :115.0
##                   Mean   :130.3
##                   3rd Qu.:203.0
##                   Max.   :285.0
```

3.2 Les dades contenen zeros o elements buits? Com gestionaries aquests casos?

A continuació estudiarem i tractarem els valors buits (*NA*):

```
#Estudiem els valors buits
colSums(is.na(heart_data))
```

```
##      age      anaemia creatinine_phosphokinase
##      0              0              0
##      diabetes      ejection_fraction      high_blood_pressure
##      0              0              0
##      platelets      serum_creatinine      serum_sodium
##      0              0              0
##      sex      smoking      time
##      0              0              0
##      DEATH_EVENT
##      0
```

Com podem observar, no hi ha valors buits al joc de dades per tant podem seguir endavant.

3.3 Identificació i tractament de valors extrems.

Visualitzarem els valors extrems o *outliers* amb un boxplot per cada variable numèrica.

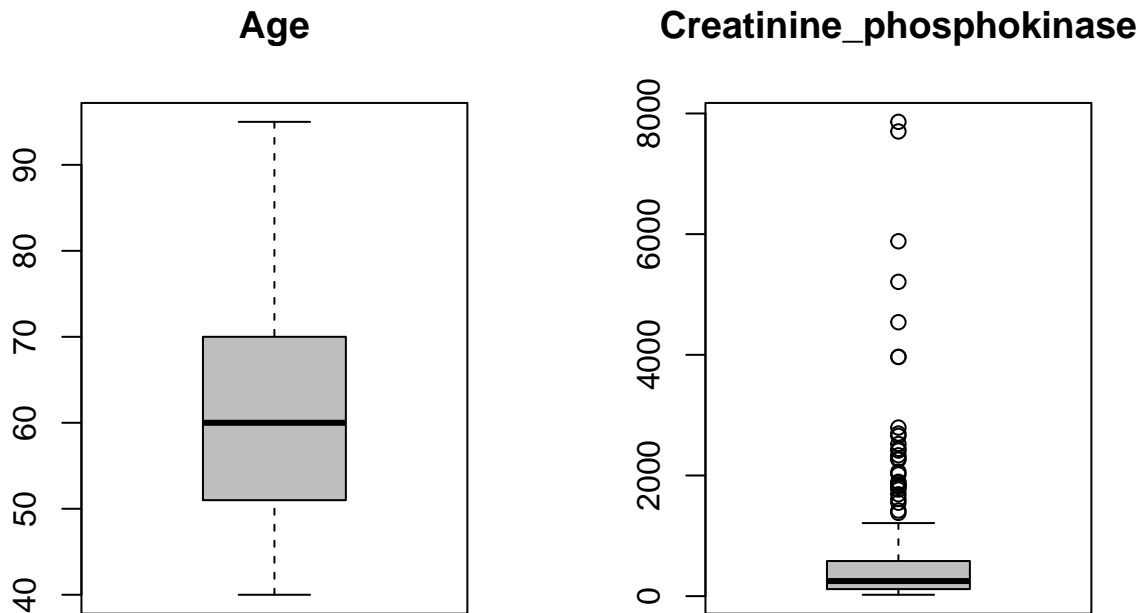
```
#Estudiem els outliers
```

```
attach(heart_data)
```

```
par(mfrow=c(1,2))
```

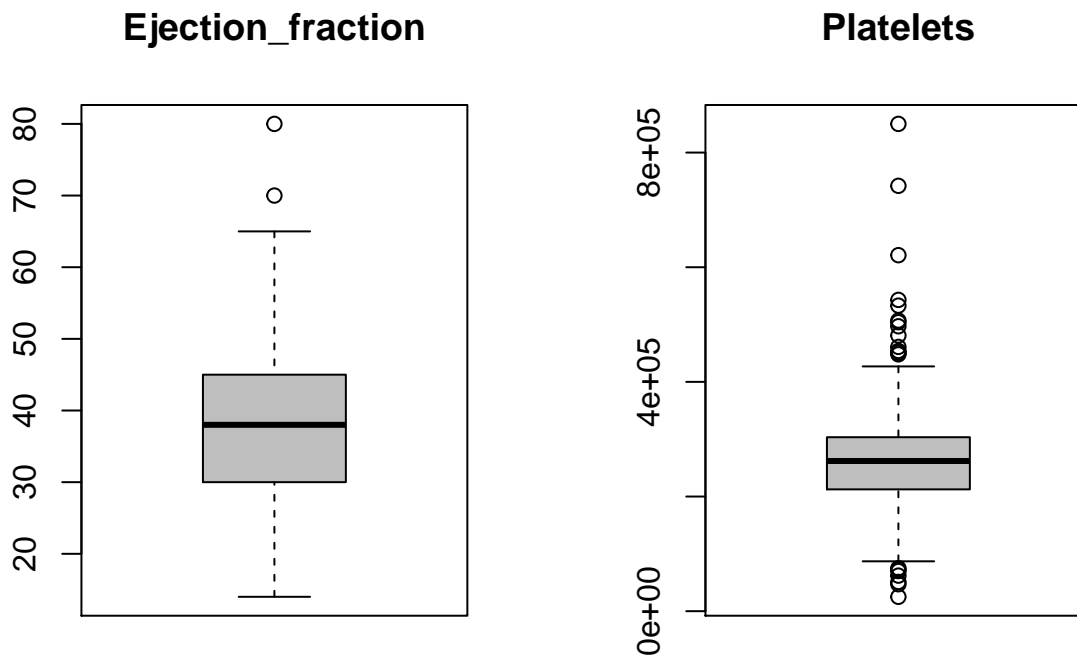
```
boxplot(age,main="Age", col="gray")
```

```
boxplot(creatinine_phosphokinase,main="Creatinine_phosphokinase", col="gray")
```



```
boxplot(ejection_fraction,main="Ejection_fraction", col="gray")
```

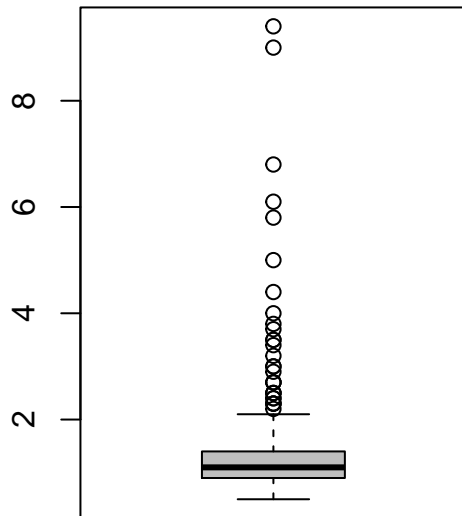
```
boxplot(platelets,main="Platelets", col="gray")
```


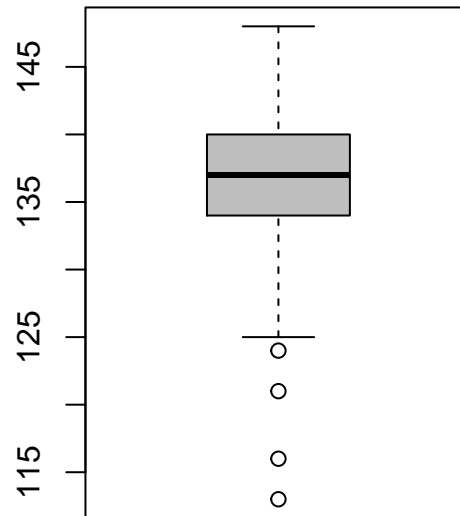
```
boxplot(serum_creatinine,main="Serum_creatinine", col="gray")
```

```
boxplot(serum_sodium,main="Serum_sodium", col="gray")
```

Serum_creatinine

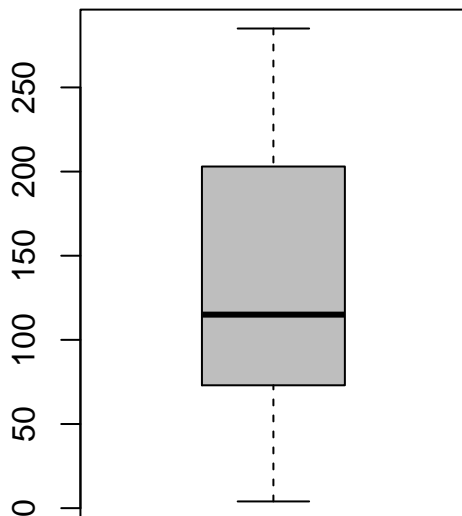

Serum_sodium


```
boxplot(time,main="Time", col="gray")
```

Time

Podem veure que totes les variables menys age i time tenen outliers. A continuació observarem quins són aquests per a cada variable.

```
#Visualitzem els outliers
#creatinine_phosphokinase
summary(heart_data$creatinine_phosphokinase)
```

```
##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
##      23.0  116.5   250.0   581.8  582.0  7861.0
```

```
boxplot.stats(heart_data$creatinine_phosphokinase)$out
```

```
## [1] 7861 2656 1380 3964 7702 5882 5209 1876 1808 4540 1548 1610 2261 1846 2334
## [16] 2442 3966 1419 1896 1767 2281 2794 2017 2522 2695 1688 1820 2060 2413
```



```

#ejection_fraction
summary(heart_data$ejection_fraction)

##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
##    14.00  30.00   38.00   38.08  45.00   80.00

boxplot.stats(heart_data$ejection_fraction)$out

## [1] 80 70

#platelets
summary(heart_data$platelets)

##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
##    25100 212500 262000 263358 303500 850000

boxplot.stats(heart_data$platelets)$out

## [1] 454000 47000 451000 461000 497000 621000 850000 507000 448000 75000
## [11] 70000 73000 481000 504000 62000 533000 25100 451000 51000 543000
## [21] 742000

#serum_creatinine
summary(heart_data$serum_creatinine)

##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
##     0.500   0.900   1.100   1.394   1.400   9.400

boxplot.stats(heart_data$serum_creatinine)$out

## [1] 2.7 9.4 4.0 5.8 3.0 3.5 2.3 3.0 4.4 6.8 2.2 2.7 2.3 2.9 2.5 2.3 3.2 3.7 3.4
## [20] 6.1 2.5 2.4 2.5 3.5 9.0 5.0 2.4 2.7 3.8

#serum_sodium
summary(heart_data$serum_sodium)

##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
##    113.0   134.0   137.0   136.6   140.0   148.0

boxplot.stats(heart_data$serum_sodium)$out

## [1] 116 121 124 113

```

- *creatinine_phosphokinase*: observem que tenim bastanta quantitat de possibles outliers pel costat dret de la distribució i aquests separen molt de la mediana i la mitjana.
- *ejection_fraction*: només tenim 2 outliers i no són excessivament grans.
- *platelets*: en aquesta variable també tenim una gran quantitat d'outliers i n'hi ha pels dos costats de la distribució.
- *serum_creatinine*: tenim outliers que es separen molt de les variables centrals, per exemple la mediana és 1.1 i tenim un màxim de 9.4.
- *serum_sodium*: en aquesta variable només tenim 4 outliers i proporcionalment no s'allunyen tant com en la variable *serum_creatinine*.

Després de visualitzar els possibles *outliers* que presenta el nostre joc de dades, s'ha decidit no excloure'ls perquè molt probablement representen dades reals que després ens ajudaran a veure quan i perquè una persona és mor en un període de temps posterior a patir un infart.

4 Anàlisi de les dades.

4.1 Selecció dels grups de dades que es volen analitzar/comparar

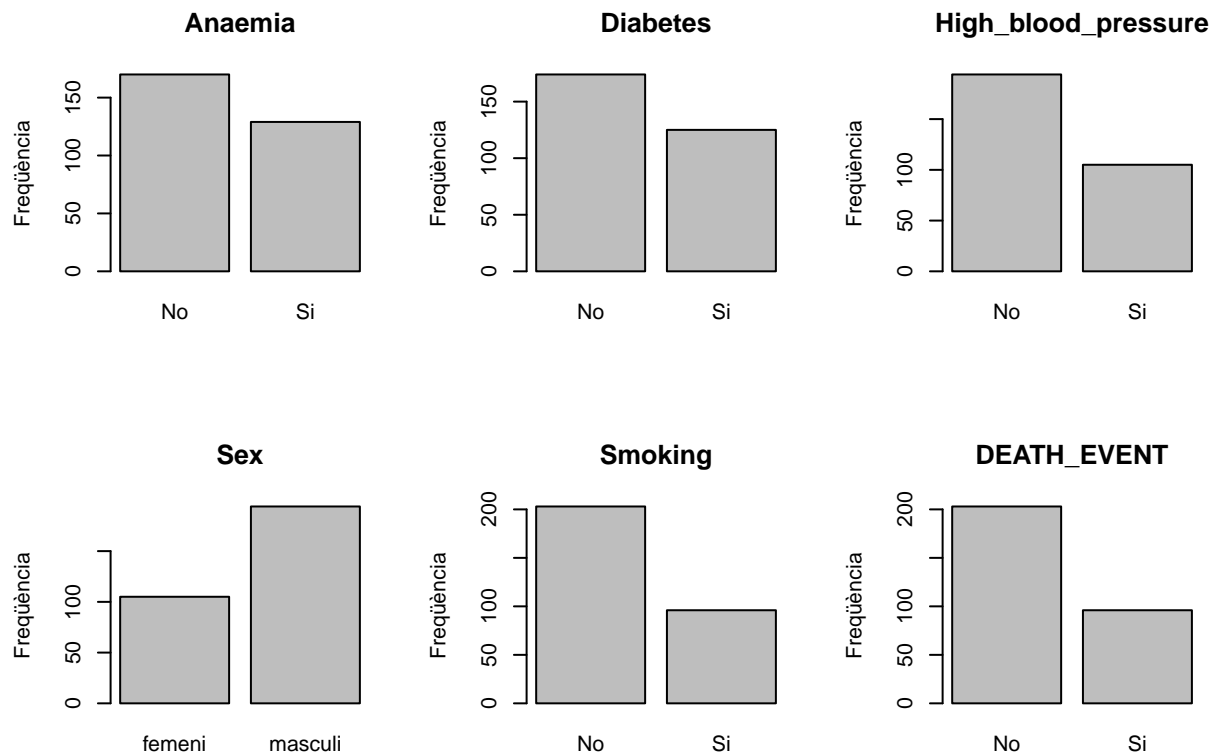
Analitzarem l'influència que té

4.2 Comprovació de la normalitat i homogeneïtat de la variància.

4.2.1 Variables categòriques

Visualitzarem i analitzarem les distribucions de les variables categòriques:

```
attach(heart_data)
par(mfrow=c(2,3))
barplot(table(anaemia), main = "Anaemia", ylab='Freqüència')
barplot(table(diabetes), main = "Diabetes", ylab='Freqüència')
barplot(table(high_blood_pressure), main = "High_blood_pressure", ylab='Freqüència')
barplot(table(sex), main = "Sex", ylab='Freqüència')
barplot(table(smoking), main = "Smoking", ylab='Freqüència')
barplot(table(DEATH_EVENT), main = "DEATH_EVENT", ylab='Freqüència')
```


Podem observar que tenim:

- **anaemia:** observem que tenim més pacients no anèmics (170) que pacients anèmics (129).
- **diabetes:** hi ha menys pacients diabètics (125) que no diabètics (174).
- **high_blood_pressure:** hi ha menys pacients amb hipertensió que pacients que no en tenen, 105 i 194 respectivament.
- **sex:** en el joc de dades hi ha més persones amb sexe masculí (194) a femení (105).
- **smoking:** hi ha més persones no fumadores (203) que fumadores (96).
- **DEATH_EVENT:** hi ha més persones que sobreviuen que persones que moren en el període de seguiment 203 i 96 respectivament.

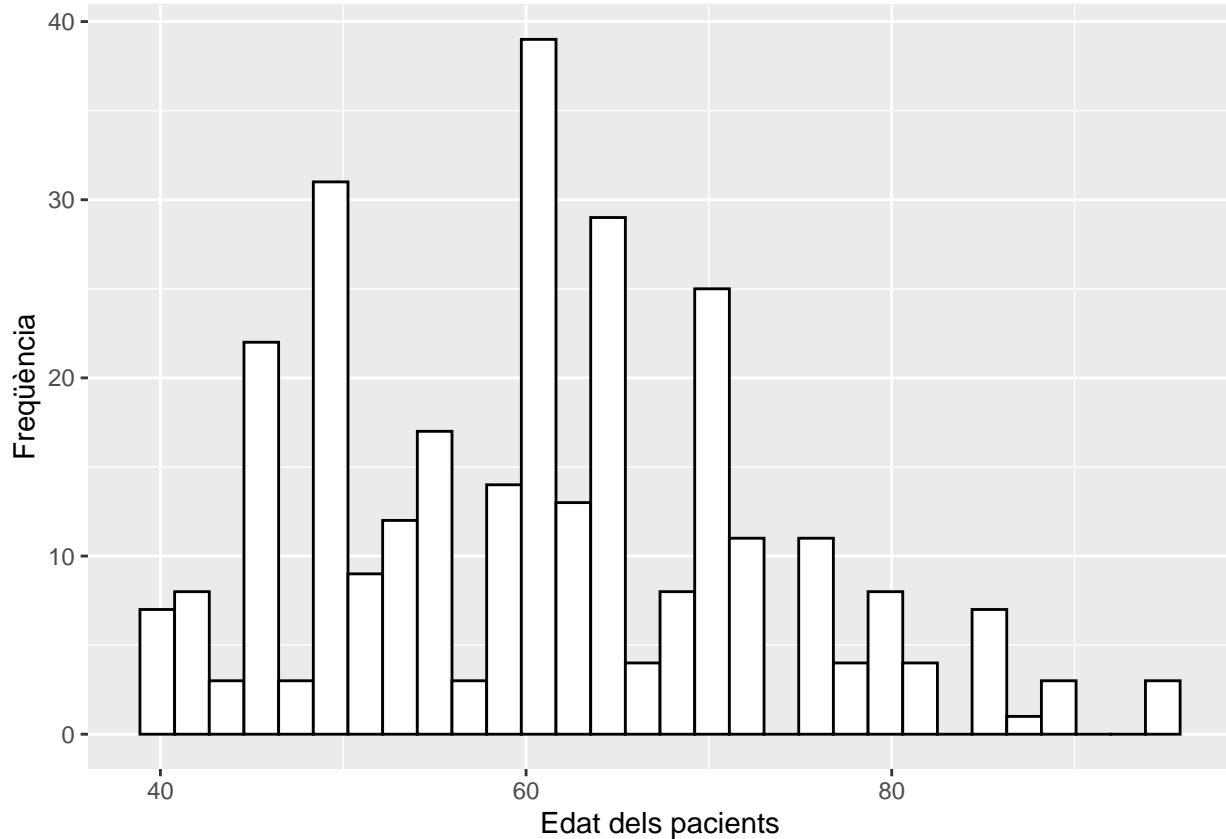
4.2.2 Variables numèriques

Un cop vistes les distribucions categòriques, passarem a analitzar les distribucions de les variables numèriques.

```
library(ggplot2)
ggplot(heart_data, aes(x = age)) + geom_histogram(fill="white",colour="black") +
  ylab("Freqüència") + xlab("Edat dels pacients")
```

4.2.2.1 Age

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```


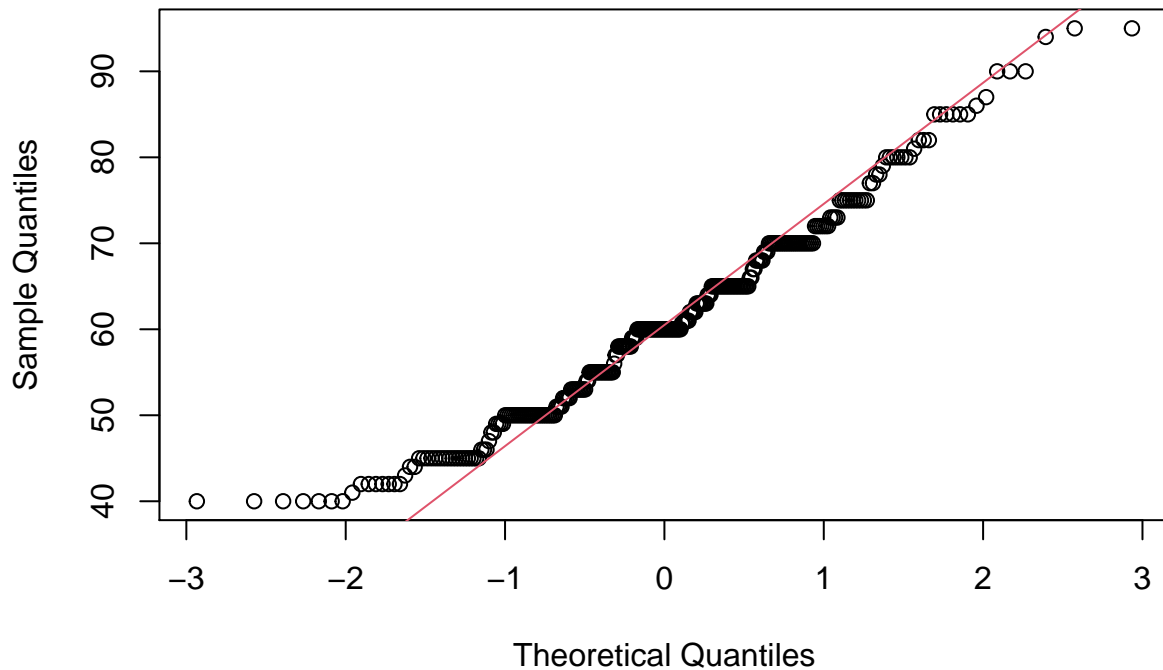
Veiem que la distribució, no sembla que segueixi una distribució normal perquè tenim molts alts i baixos, tot i que sí que té forma de campana de Gauss. Definirem les hipòtesis nul·la i alternativa i avaluarem si compleix l'assumpció de normalitat. Tant per aquesta variable, com les següents, assumirem un nivell de confiança del 95%. Per tant $\alpha = 0.05$.

H_0 : La variable *age* segueix una distribució normal.

H_1 : La variable *age* no segueix una distribució normal.

```
#Observem la distribució amb la funció qqnorm
qqnorm(heart_data$age);qqline(heart_data$age, col = 2)
```

Normal Q-Q Plot

Doncs visualment sembla que la variable *age* sí que segueix una distribució normal. Però per a verificar-ho realitzarem un test d'hipòtesis. Primer mirem la mida de la mostra, com aquesta és superior a 50, hauríem d'aplicar el test de *Kolmogorov-Smirnov*. Però com desconexem la μ i σ poblacionals, s'ha d'utilitzar el test de *Lilliefors* (Rodrigo 2016).

```
#Test de Lilliefors
library("nortest")
lillie.test(heart_data$age)

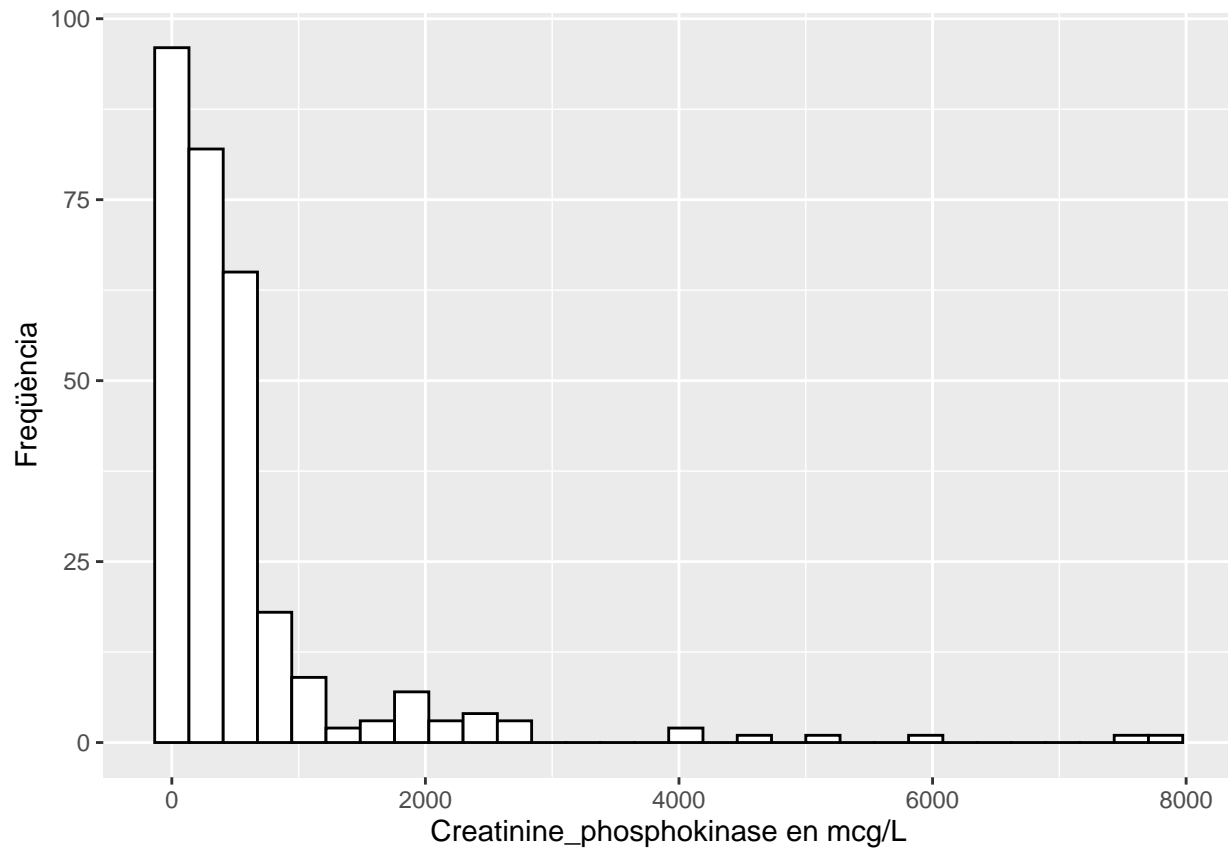
##
##  Lilliefors (Kolmogorov-Smirnov) normality test
##
## data:  heart_data$age
## D = 0.069751, p-value = 0.001304
```

El test de Lilliefors ens dona que el p-valor = 0.001304. Perquè segueixi normalitat amb un nivell de confiança del 95%, el p-valor ha de ser superior a 0.05. Com $0.001304 < 0.05$. Rebutgem la H_0 i diem que la variable *age* no segueix una distribució normal.

```
ggplot(heart_data, aes(x = creatinine_phosphokinase)) +
  geom_histogram(fill="white", colour="black") + ylab("Freqüència") +
  xlab("Creatinine_phosphokinase en mcg/L")
```

4.2.2.2 creatinine_phosphokinase

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```


No sembla que segueixi una distribució normal. Definirem les hipòtesis nul·la i alternativa i avaluarem si compleix l'assumpció de normalitat.

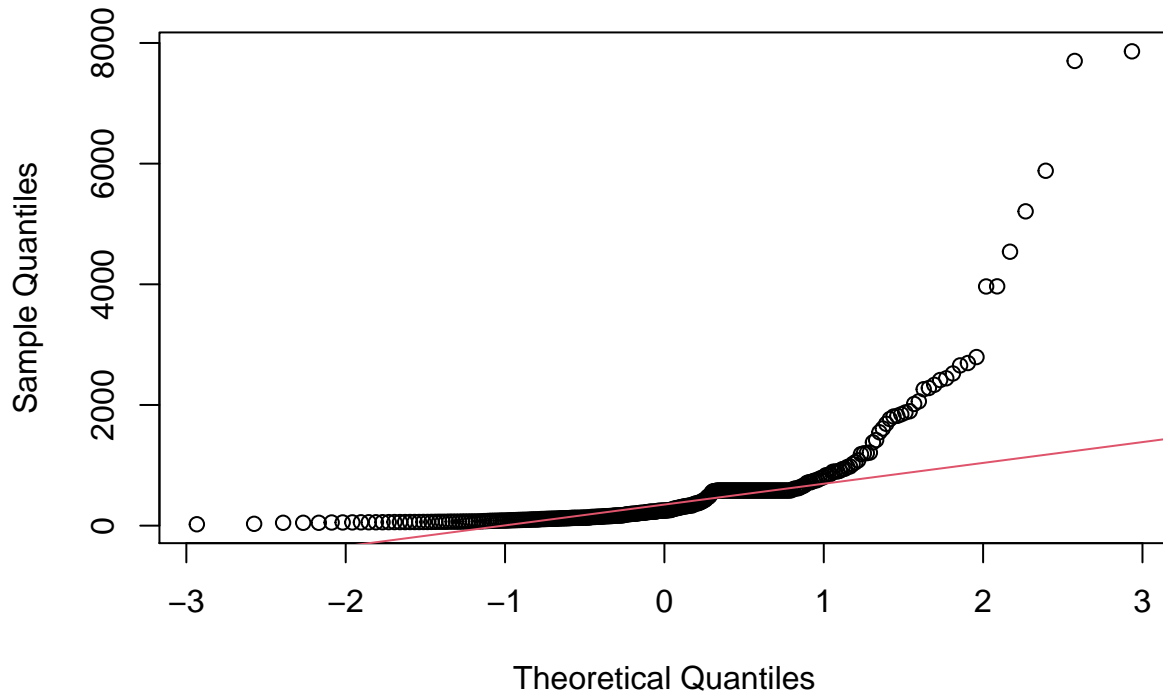
H_0 : La variable *creatinine_phosphokinase* segueix una distribució normal.

H_1 : La variable *creatinine_phosphokinase* no segueix una distribució normal.

#Observem la distribució amb la funció qqnorm

```
qqnorm(heart_data$creatinine_phosphokinase);qqline(heart_data$creatinine_phosphokinase, col = 2)
```

Normal Q-Q Plot

Veiem que s'allunya molt de com hauria de ser una distribució normal, de totes maneres ho comprovarem amb el test de *Lilliefors*.

```
#Test de Lilliefors
lillie.test(heart_data$creatinine_phosphokinase)
```

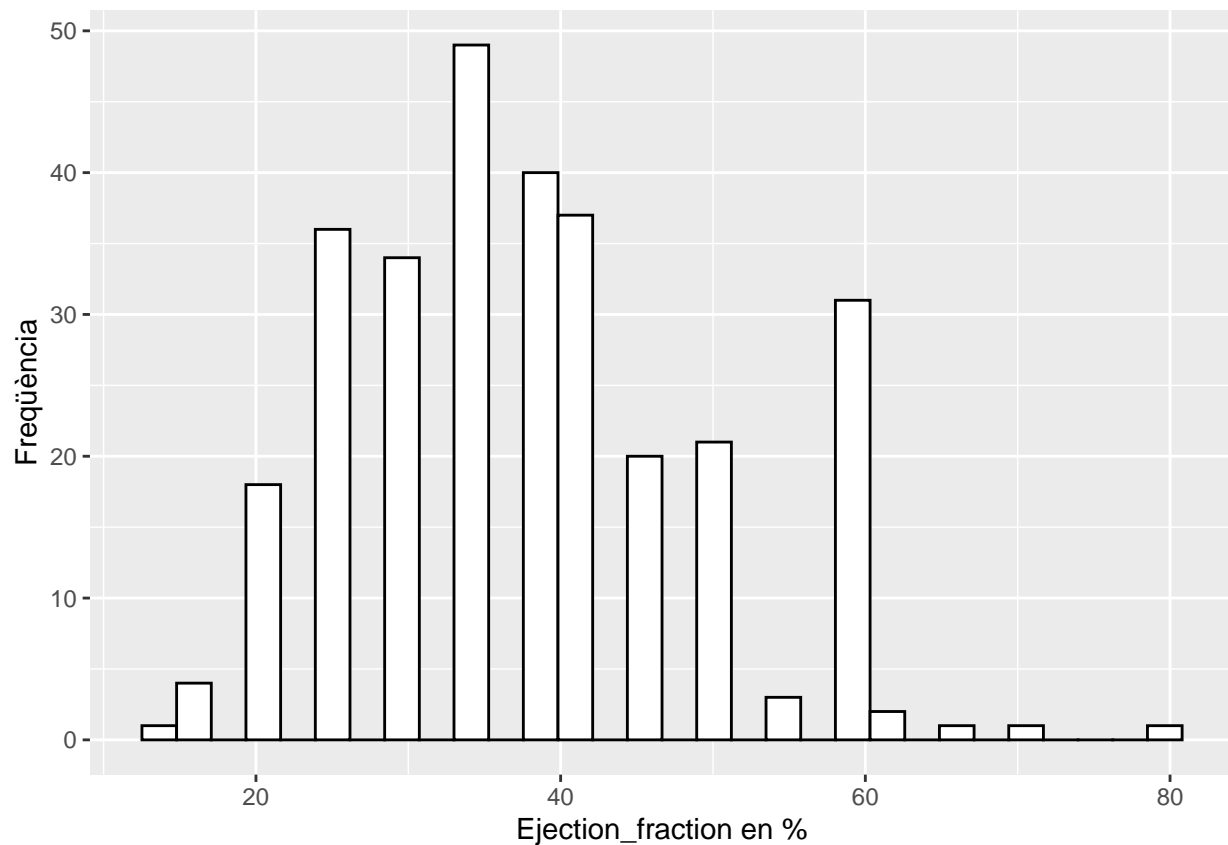
```
##
##  Lilliefors (Kolmogorov-Smirnov) normality test
##
## data:  heart_data$creatinine_phosphokinase
## D = 0.28676, p-value < 2.2e-16
```

Efectivament, el p-valor és més petit que 0.05 i per tant rebutgem la H_0 i diem que la variable *creatinine_phosphokinase* no segueix una distribució normal.

```
ggplot(heart_data, aes(x = ejection_fraction)) +
  geom_histogram(fill="white", colour="black") +
  ylab("Freqüència") + xlab("Ejection_fraction en %")
```

4.2.2.3 Ejection_fraction

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```


L'inici del gràfic si que sembla que segueix una distribució normal però a partir de la mediana sembla que no, per tant com en els apartats anteriors realitzarem un test per sortir de dubtes. Definirem les hipòtesis nul i alternativa i avaluarem si compleix l'assumpció de normalitat.

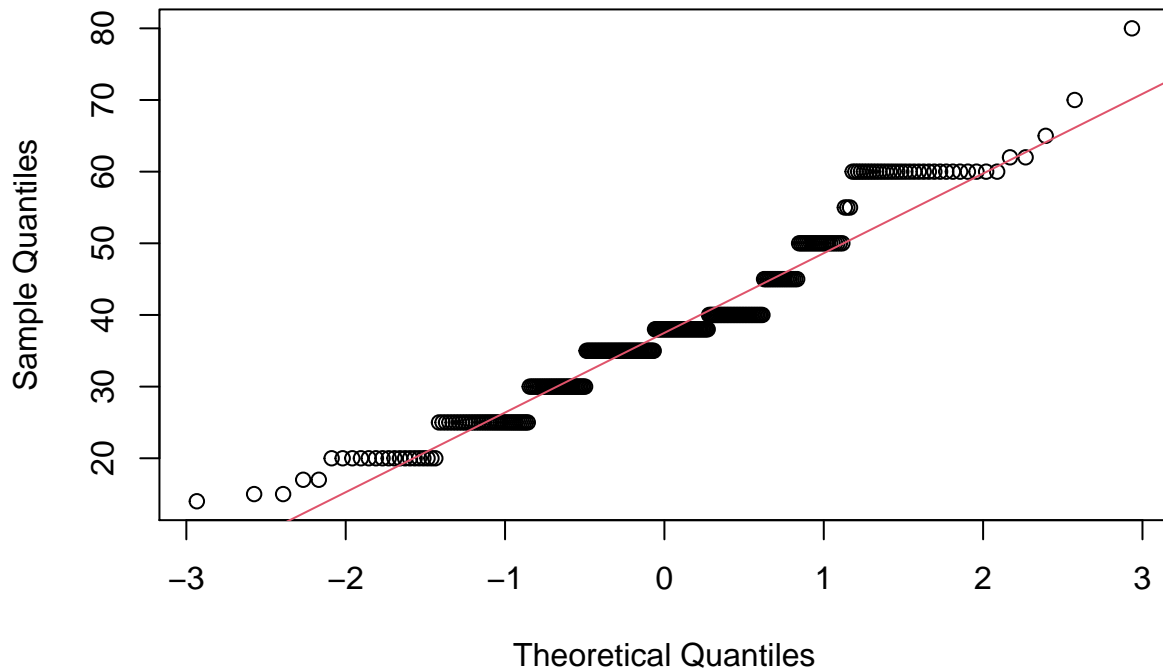
H_0 : La variable *ejection_fraction* segueix una distribució normal.

H_1 : La variable *ejection_fraction* no segueix una distribució normal.

#Observem la distribució amb la funció qqnorm

```
qqnorm(heart_data$ejection_fraction);qqline(heart_data$ejection_fraction, col = 2)
```

Normal Q-Q Plot

Veiem que les mostres més o menys van seguint la linea que representa una distribució normal. A continuació realitzarem el test de *Lilliefors* per acabar de verificar-ho.

```
#Test de Lilliefors
lillie.test(heart_data$ejection_fraction)
```

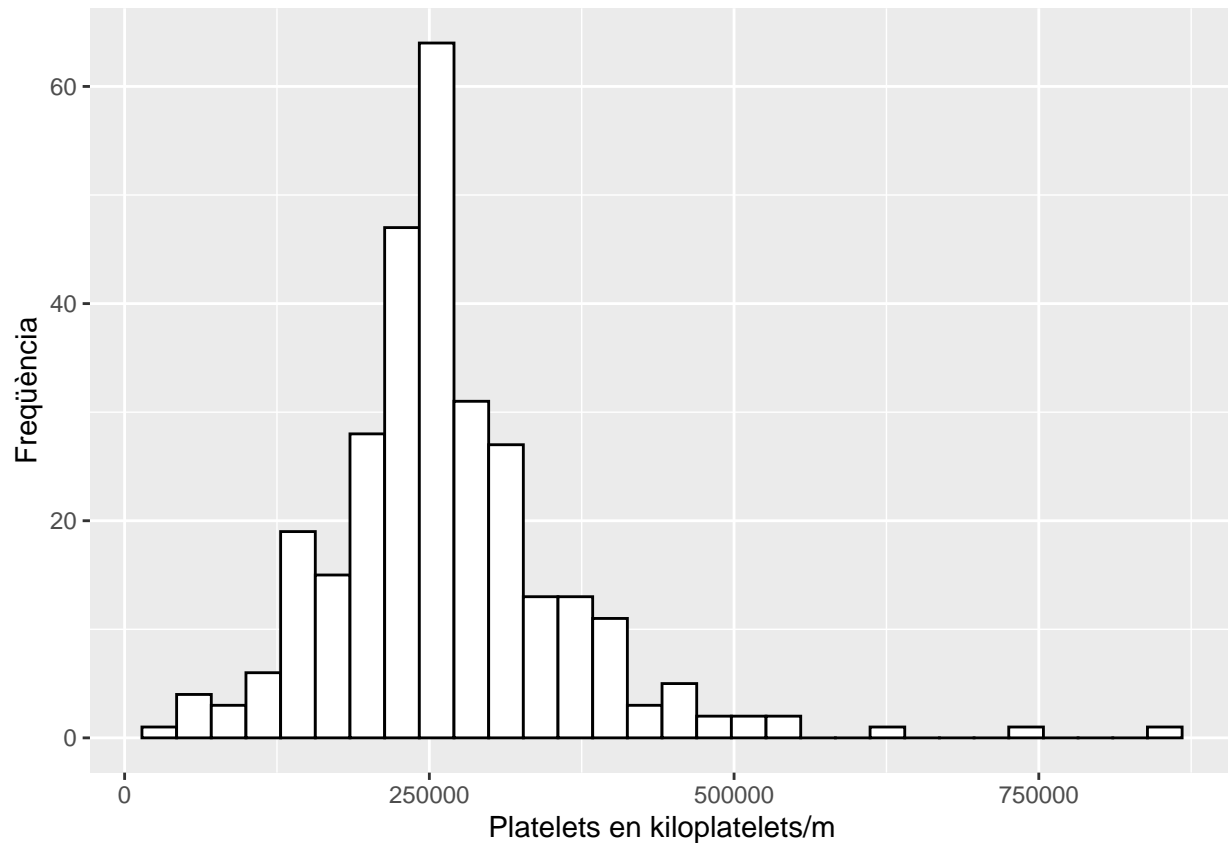
```
##
##  Lilliefors (Kolmogorov-Smirnov) normality test
##
## data:  heart_data$ejection_fraction
## D = 0.16812, p-value < 2.2e-16
```

Doncs el p-valor és més petit que 0.05 i per tant rebutgem la H_0 i diem que la variable *ejection_fraction* no segueix una distribució normal.

```
ggplot(heart_data, aes(x = platelets)) + geom_histogram(fill="white",colour="black") +
  ylab("Freqüència") + xlab("Platelets en kiloplatelets/m")
```

4.2.2.4 Platelets

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```

La distribució de la variable *platelets* succeeix igual que en l'apartat anterior, no sembla que segueixi una distribució normal. A continuació ho verificarem definint les hipòtesis nul·la i alternativa i avaluarem si compleix l'assumpció de normalitat.

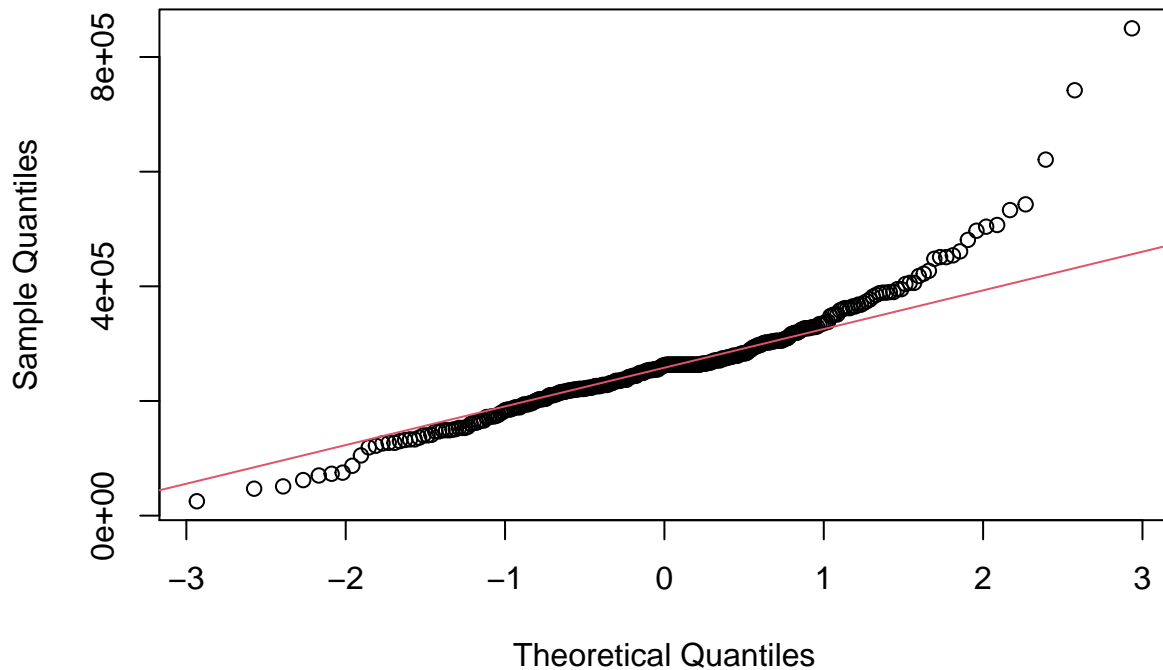
H_0 : La variable *platelets* segueix una distribució normal.

H_1 : La variable *platelets* no segueix una distribució normal.

#Observem la distribució amb la funció qqnorm

```
qqnorm(heart_data$platelets);qqline(heart_data$platelets, col = 2)
```

Normal Q-Q Plot

Veiem que les dades segueixen la línia que representa la distribució normal fins al quantil numero 1, a partir d'allà es desvia. Realitzarem el test de *Lilliefors* per acabar de verificar-ho.

```
#Test de Lilliefors
lillie.test(heart_data$platelets)

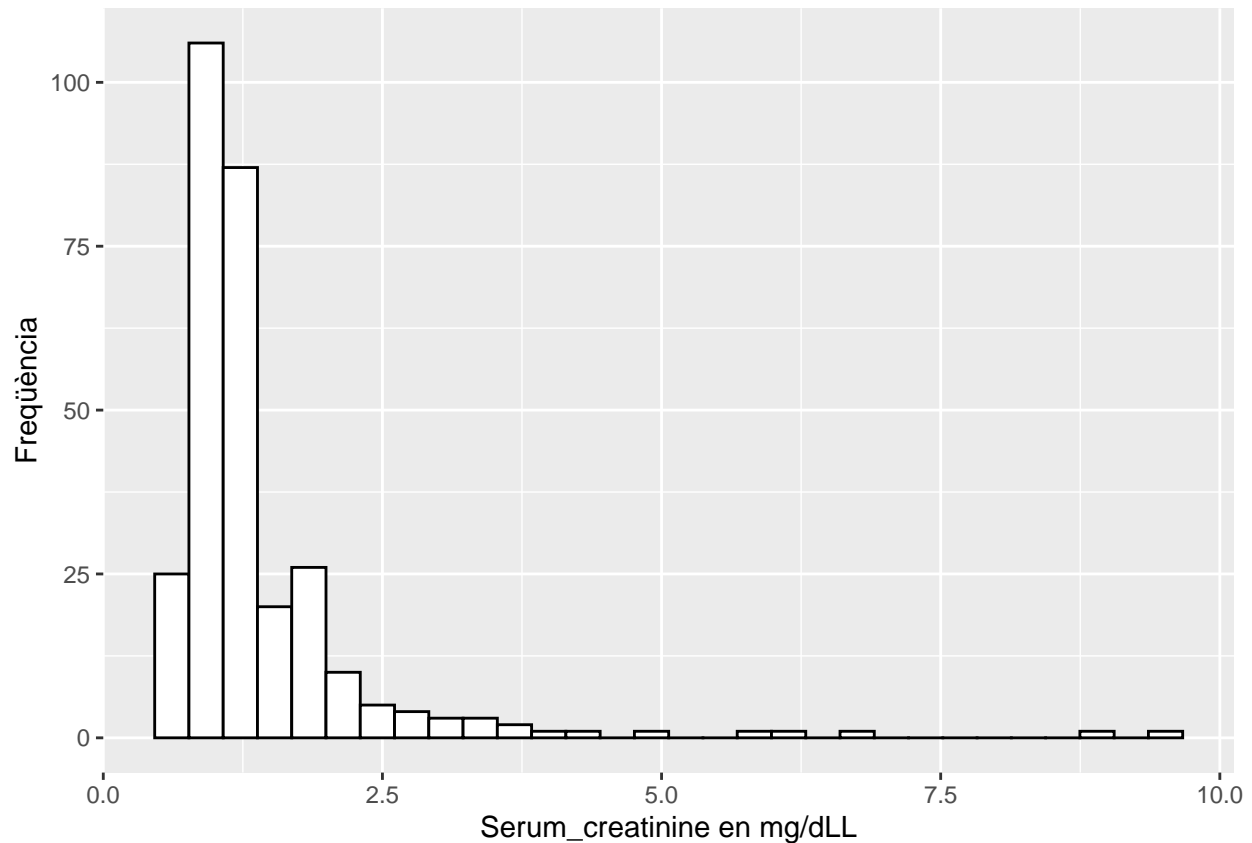
##
##  Lilliefors (Kolmogorov-Smirnov) normality test
##
## data:  heart_data$platelets
## D = 0.11607, p-value = 1.904e-10
```

Doncs el p-valor (1.904e-10) és més petit que 0.05 i per tant rebutgem la H_0 i diem que la variable *platelets* no segueix una distribució normal.

```
ggplot(heart_data, aes(x = serum_creatinine)) +
  geom_histogram(fill="white", colour="black") + ylab("Freqüència") +
  xlab("Serum_creatinine en mg/dLL")
```

4.2.2.5 Serum_creatinine

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```


Observem clarament com la variable *serum_creatinine* no té forma de Campana de Gauss i no segueix una distribució normal. De totes maneres ens n'assegurarem definint les hipòtesis nul·la i alternativa i avaluant si compleix l'assumpció de normalitat.

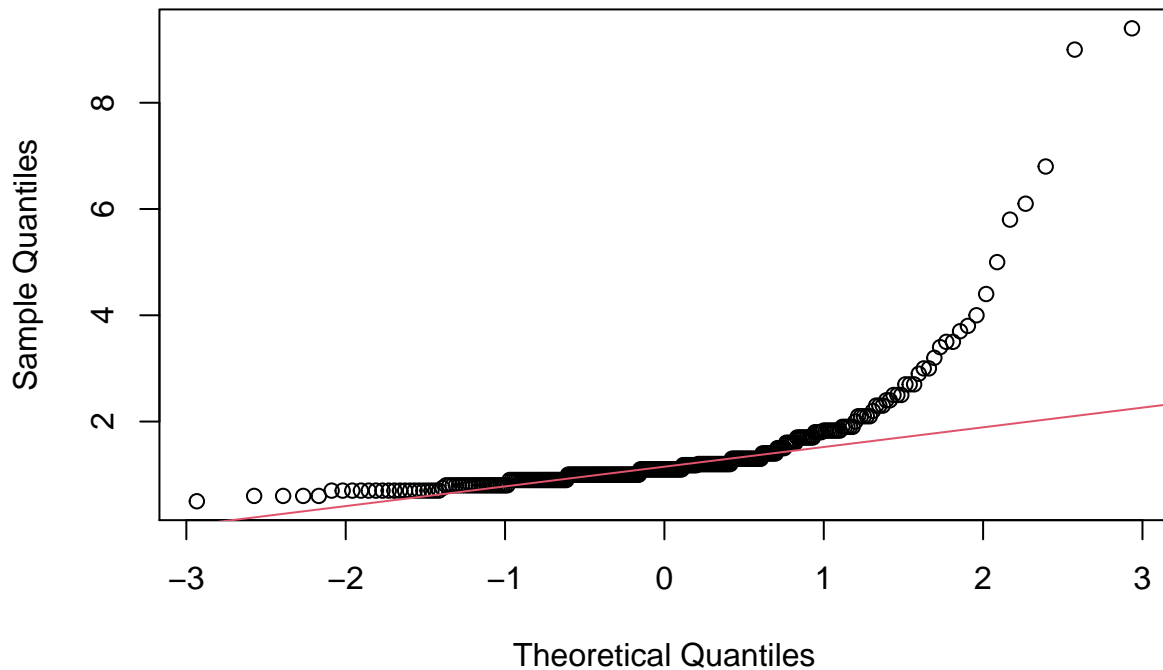
H_0 : La variable *serum_creatinine* segueix una distribució normal.

H_1 : La variable *serum_creatinine* no segueix una distribució normal.

#Observem la distribució amb la funció qqnorm

```
qqnorm(heart_data$serum_creatinine);qqline(heart_data$serum_creatinine, col = 2)
```

Normal Q-Q Plot

Veiem que com en la variable *platelets*, les dades segueixen la línia que representa la distribució normal fins al quantil numero 1, a partir d'allà es desvia. Realitzarem el test de *Lilliefors* per acabar de verificar-ho.

```
#Test de Lilliefors  
lillie.test(heart_data$serum_creatinine)
```

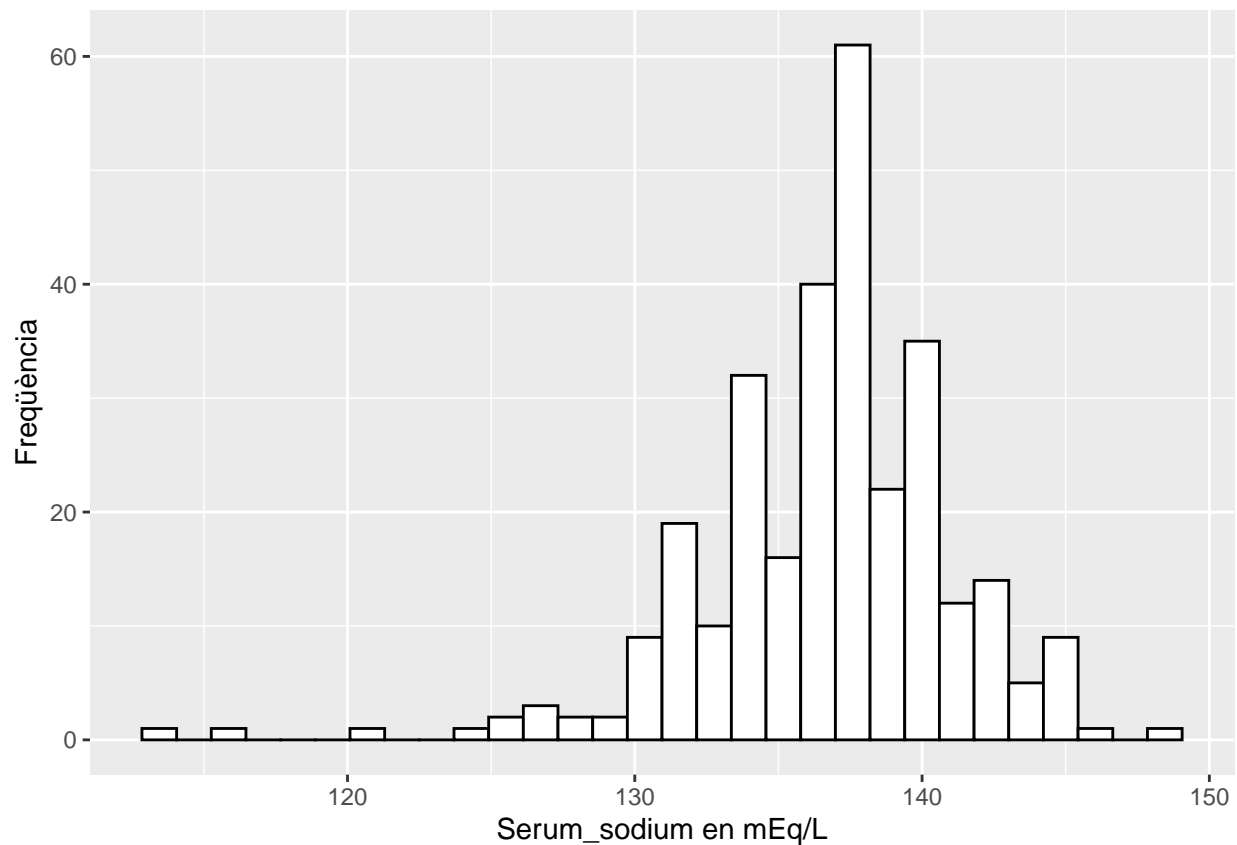
```
##  
## Lilliefors (Kolmogorov-Smirnov) normality test  
##  
## data: heart_data$serum_creatinine  
## D = 0.26525, p-value < 2.2e-16
```

Efectivament el p-valor ($2.2e-16$) és més petit que 0.05 i per tant rebutgem la H_0 i diem que la variable *serum_creatinine* no segueix una distribució normal.

```
ggplot(heart_data, aes(x = serum_sodium)) + geom_histogram(fill="white",colour="black") +  
  ylab("Freqüència") + xlab("Serum_sodium en mEq/L")
```

4.2.2.6 Serum_sodium

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```


La distribució de la variable *serum_sodium* podria ser normal, per això ho comprovarem definint les hipòtesis nul·la i alternativa i avaluant si compleix l'assumpció de normalitat.

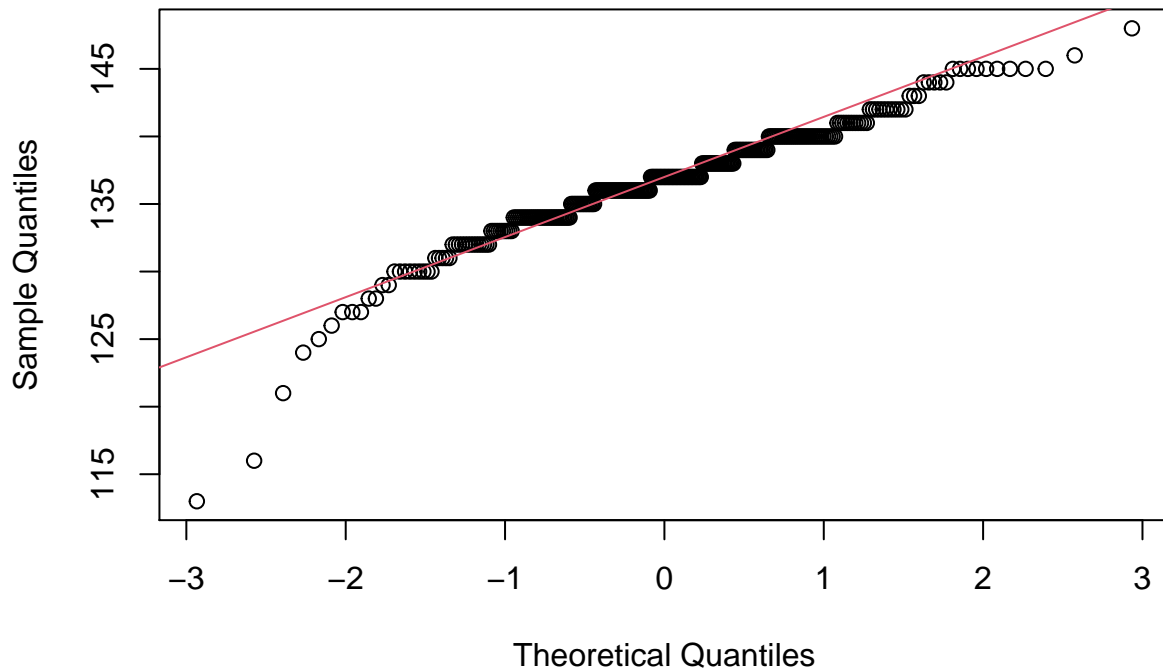
H_0 : La variable *serum_sodium* segueix una distribució normal.

H_1 : La variable *serum_sodium* no segueix una distribució normal.

#Observem la distribució amb la funció qqnorm

```
qqnorm(heart_data$serum_sodium);qqline(heart_data$serum_sodium, col = 2)
```

Normal Q-Q Plot

Observem que les dades segueixen bastant la línia que representa la distribució normal. A continuació realitzarem el test de *Lilliefors* per assegurar-nos si realment *serum_sodium* segueix una distribució normal amb un nivell de confiança del 95%.

```
#Test de Lilliefors  
lillie.test(heart_data$serum_sodium)
```

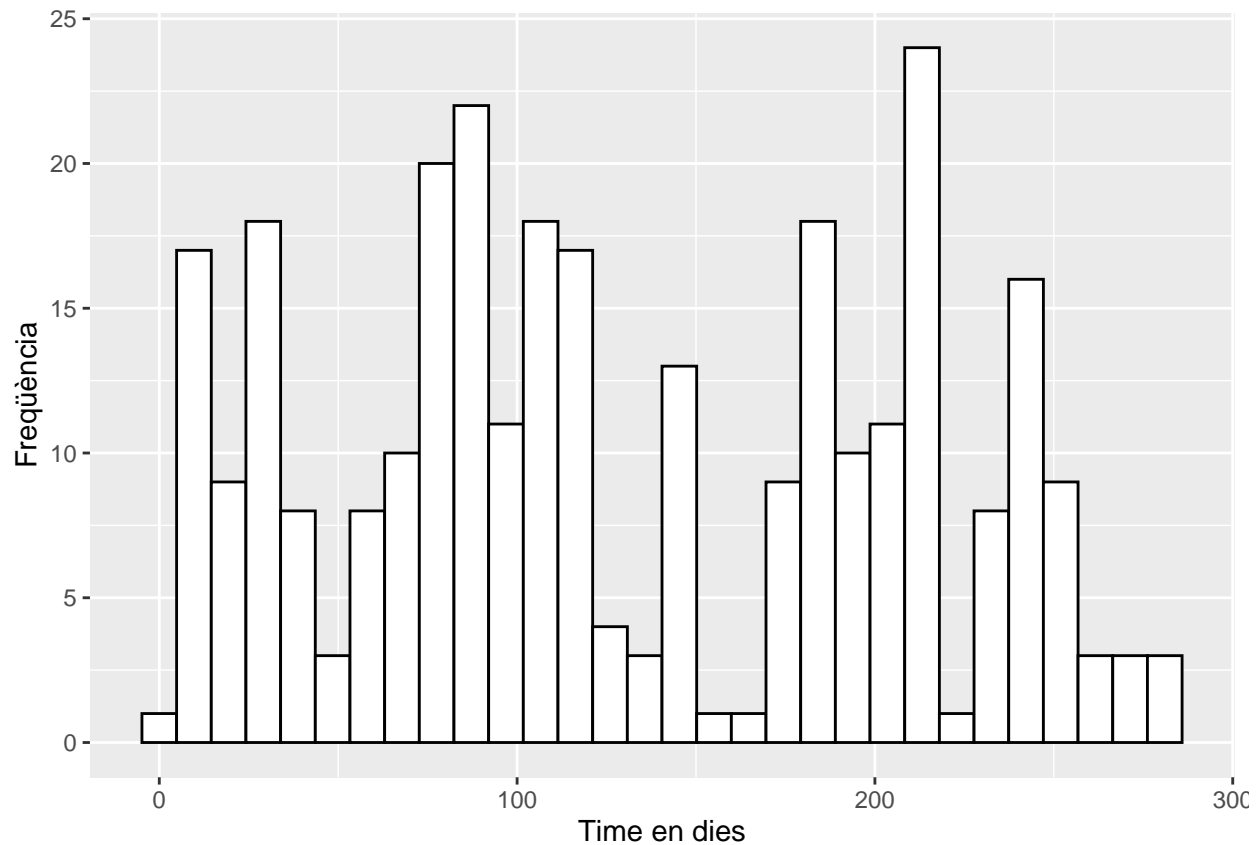
```
##  
##  Lilliefors (Kolmogorov-Smirnov) normality test  
##  
## data:  heart_data$serum_sodium  
## D = 0.11254, p-value = 8.683e-10
```

Doncs el p-valor = 8.683e-10, per tant com aquest és més petit que 0.05, rebutgem la H_0 i diem que la variable *serum_sodium* no segueix una distribució normal.

```
breaks <- pretty(range(heart_data$time), n = nclass.FD(heart_data$time), min.n = 1)  
bwidth <- breaks[2]-breaks[1]  
ggplot(heart_data, aes(x = time)) + geom_histogram(fill="white",colour="black") +  
  ylab("Freqüència") + xlab("Time en dies")
```

4.2.2.7 Time

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```


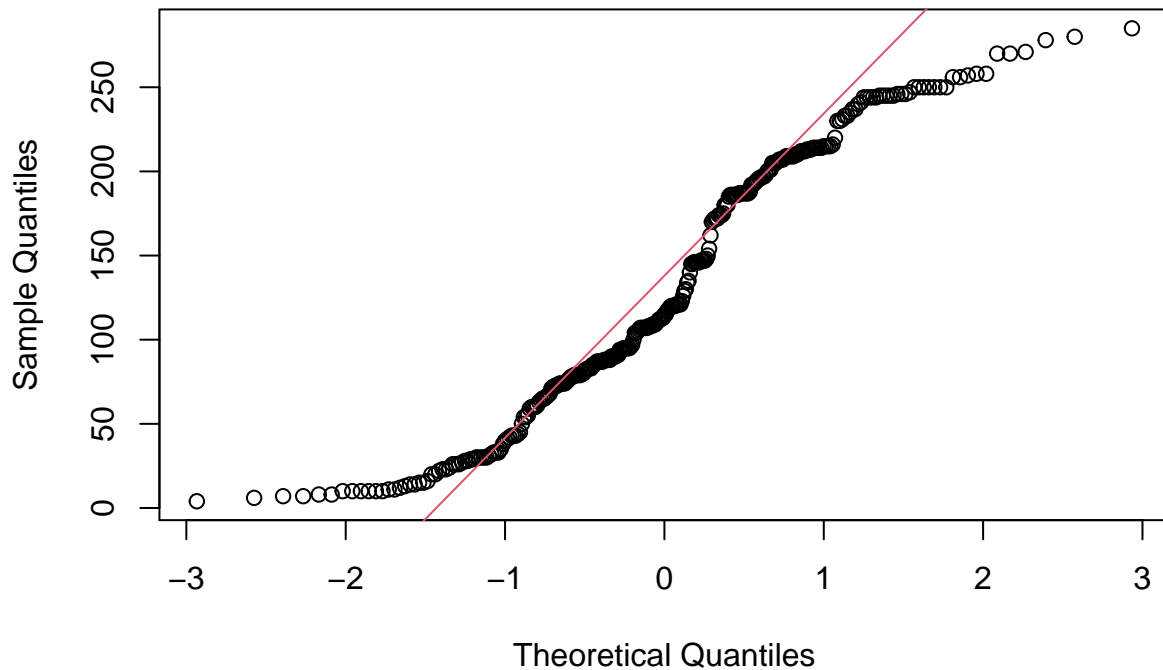
La distribució de la variable *time* no s'assembla en res a una distribució normal que té la forma d'una Campana de Gauss, però de totes maneres definirem les hipòtesis nul·la i alternativa i avaluarem si compleix l'assumpció de normalitat.

H_0 : La variable *time* segueix una distribució normal.

H_1 : La variable *time* no segueix una distribució normal.

```
#Observem la distribució amb la funció qqnorm  
qqnorm(heart_data$time);qqline(heart_data$time, col = 2)
```

Normal Q-Q Plot


```
#Test de Lilliefors
lillie.test(heart_data$time)
```

```
##
##  Lilliefors (Kolmogorov-Smirnov) normality test
##
## data:  heart_data$time
## D = 0.10481, p-value = 2.01e-08
```

Efectivament en la representació de la *qqnorm*, les dades s'allunyen de la *qqline*. I el test de *Lilliefors* ens diu que el p-valor = 2.01e-08, per tant com aquest és més petit que 0.05, rebutgem la H_0 i diem que la variable *time* no segueix una distribució normal.

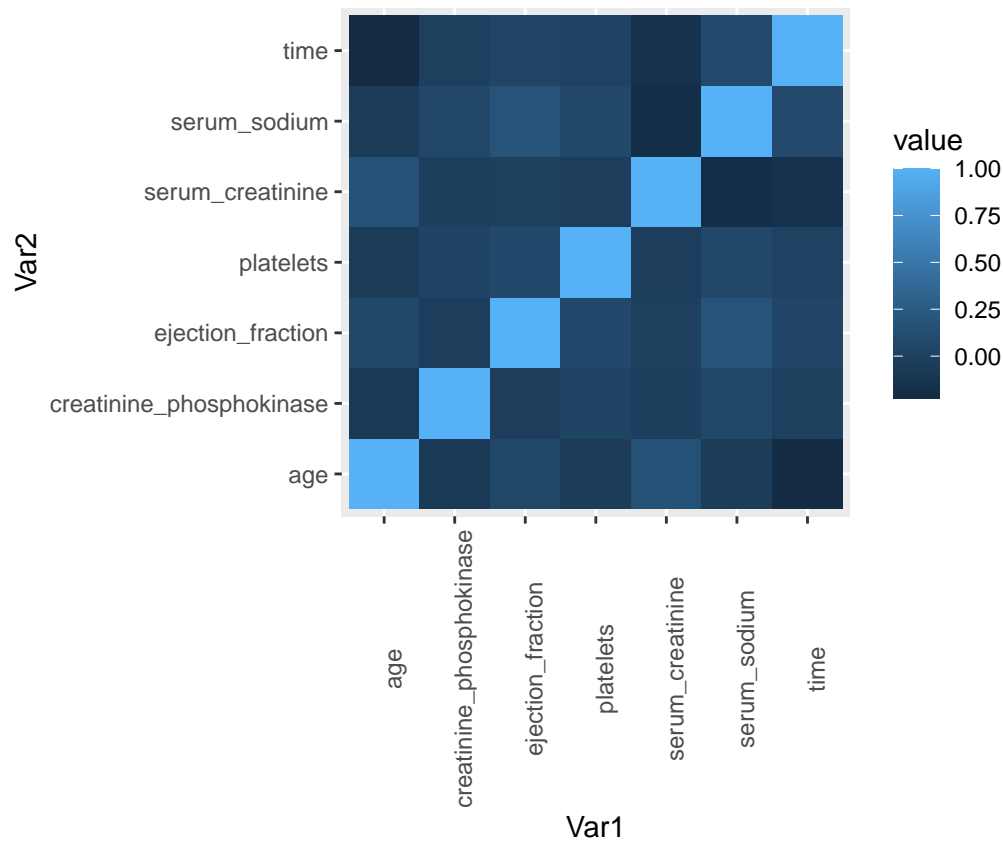
4.3 Aplicació de proves estadístiques per comparar els grups de dades.

4.3.1 Contrast hipòtesis

4.3.2 Correlacions

Per veure quins conjunts de variables estan relacionats entre si, farem servir l'anàlisi multivariant.

```
library(reshape2)
heat <- heart_data[, c('age', 'creatinine_phosphokinase', 'ejection_fraction', 'platelets',
                      'serum_creatinine', 'serum_sodium', 'time')]
qplot(x=Var1, y=Var2, data=melt(cor(heat, use="p")), fill=value, geom="tile") +
  theme(axis.text.x = element_text(angle = 90)) +
  coord_fixed()
```

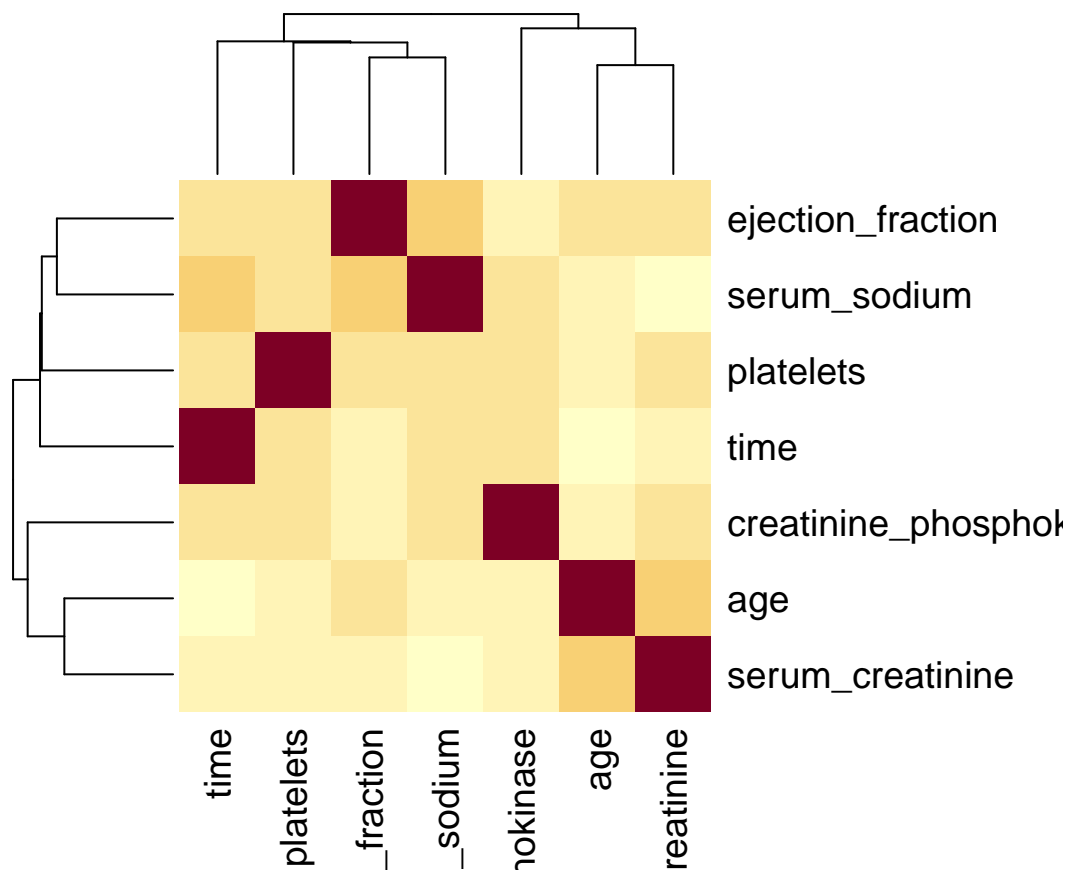
Com més intensitat de color, vol dir que més correlacionades estan les variables. Observem que les variables que tenen una correlació més alta són:

- serum_sodium - platelets
- time - age
- time - platelets
- time - serum_creatinine
- serum_sodium - serum_creatinine

Ara utilitzarem el *heatmap* per agrupar les variables que tenen més relació entre elles. Aquest utilitza un algorisme de *clustering jeràrquic* per a agrupar les variables.

```
trainscaled <- as.matrix(scale(cor(heat, use="p")))
```

```
heatmap(trainscaled, Colv=F, scale='none')
```


Podem observar en vermell més fort les variables que tenen més relació i com es van agrupant en un *clustering jeràrquic*.

4.3.3 Regressió

5 Representació dels resultats a partir de taules i gràfiques.

6 Resolució del problema.

6.1 Discretització

Veient les diferents variables que tenim, crec que només té sentit discretitzar la variable *ejection_fraction*, realitzarem una discretització on separarem cada 20%, és a dir 0-20%, 20-40%, 40-60%, 60-80% i 80-100%. I mirarem com varia la distribució de les dades.

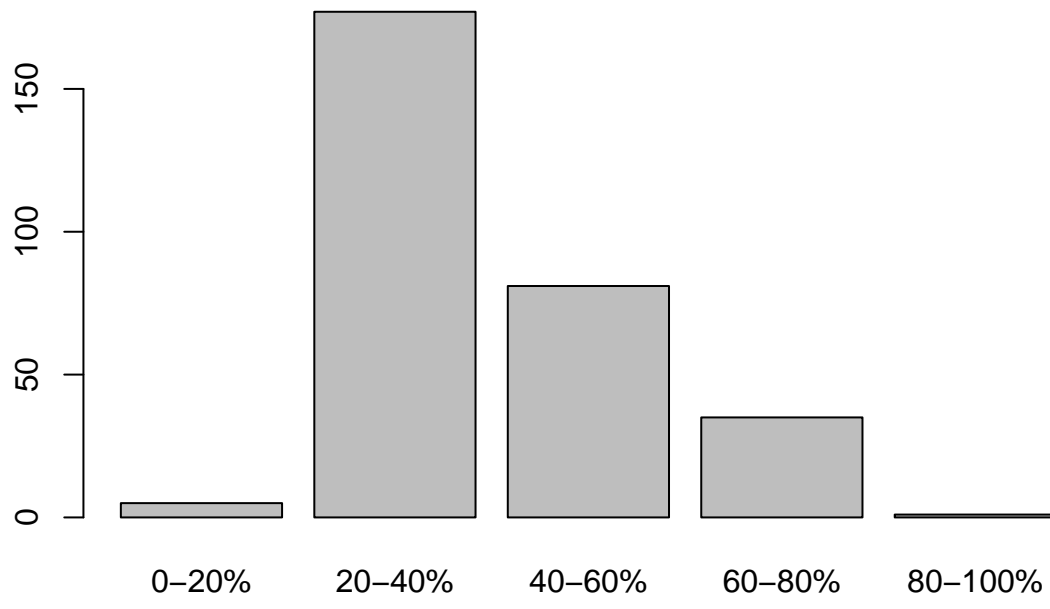
```
#Discretitzem ejection_fraction
heart_data$ejection_fraction_discr[heart_data$ejection_fraction < 20] <- "0-20%"
heart_data$ejection_fraction_discr[heart_data$ejection_fraction >= 20 &
                                   heart_data$ejection_fraction < 40] <- "20-40%"
heart_data$ejection_fraction_discr[heart_data$ejection_fraction >= 40 &
                                   heart_data$ejection_fraction < 60] <- "40-60%"
heart_data$ejection_fraction_discr[heart_data$ejection_fraction >= 60 &
                                   heart_data$ejection_fraction < 80] <- "60-80%"
heart_data$ejection_fraction_discr[heart_data$ejection_fraction >= 80] <- "80-100%"
```

Normalment eliminariem la columna discretitzada però en aquest cas la mantindrem perquè en funció del modelatge que volguem realitzar en un futur, podríem necessitar la variable en format numèric.

```
head(heart_data)
```

```
##   age anaemia creatinine_phosphokinase diabetes ejection_fraction
## 1  75      No                582           No                20
## 2  55      No               7861           No                38
## 3  65      No                146           No                20
## 4  50      Si                 111           No                20
## 5  65      Si                 160           Si                20
## 6  90      Si                  47           No                40
##   high_blood_pressure platelets serum_creatinine serum_sodium    sex smoking
## 1                   Si    265000                1.9         130 masculi    No
## 2                   No    263358                1.1         136 masculi    No
## 3                   No    162000                1.3         129 masculi    Si
## 4                   No    210000                1.9         137 masculi    No
## 5                   No    327000                2.7         116 femeni    No
## 6                   Si    204000                2.1         132 masculi    Si
##   time DEATH_EVENT ejection_fraction_discr
## 1    4          Si          20-40%
## 2    6          Si          20-40%
## 3    7          Si          20-40%
## 4    7          Si          20-40%
## 5    8          Si          20-40%
## 6    8          Si          40-60%
```

```
plot(as.factor(heart_data$ejection_fraction_discr))
```


Referències

Organización Mundial de la Salud. 2018. “Las 10 principales causas de defunción.” <https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/the-top-10-causes-of-death>.

Rodrigo, Joaquín Amat. 2016. “Análisis de Normalidad: Gráficos Y Contrastes de Hipótesis.”